
[2014-27-RE](#)

CAUSA 2014-27-RE

(Escaler Calva i Jiménez López c/ Pujadas Domingo)

Aute del Tribunal Constitucional del 17-10-2014 relatiu al recurs d'empara 2014-27-RE

Número de registre 379-2014. Recurs d'empara

Aute del 17 d'octubre del 2014

BOPA núm. 62, del 29 d'octubre del 2014

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 24 de juliol del 2014, per la representació processal dels Srs. Joan Escaler Calva i Joan Jiménez López, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra l'aute del 28 de març del 2014, dictat per la Batllia, i contra els autes del 12 de maig del 2014 i del 17 de juny del mateix any, dictats pel Tribunal de Corts per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció, reconegut a l'article 10 de la Constitució, i atès que demana al Tribunal Constitucional que admeti aquest recurs, que atorgui l'empara sol·licitada, que anul·li les resolucions recorregudes i que ordeni reobrir la instrucció i "*a la secció d'instrucció de la Batllia que procedeixi a la completa instrucció de la mateixa per la via de dret escaients i, dictar aute de processament en existir indicis suficients de la comissió del delicte contra el Sr. Pujadas, i en el seu dia, elevar les presents actuacions al Tribunal competent als efectes de seu coneixement i fallo*";

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41, 88 i 98 c);

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítol sisè;

Vist l'informe del Ministeri Fiscal del 19 de setembre del 2014;

Escoltat l'informe del magistrat ponent, Sr. Juan Antonio Ortega Díaz-Ambrona;

Antecedents

Primer

L'any 1994, el Sr. Manuel Maria Pujadas Domingo, advocat dels Srs. Joan Escaler Calva i Joan Jiménez López, els va assessorar jurídicament en relació amb la pretensió d'un tercer, el Sr. Josep Jiménez López, d'incorporar-se a la societat Construccions Escaler Jiménez, SL de la qual els dos primers eren els dos únics socis.

Segon

L'any 2004, el Sr. Josep Jiménez López va presentar una demanda contenciosa civil contra els Srs. Joan Escaler Calva i Joan Jiménez López (causa núm. 0130-8/2004). Durant la tramitació d'aquesta causa, el Sr. Josep Jiménez López ha tingut diversos advocats successivament.

El 30 de novembre del 2012, la Batllia va dictar la sentència sobre aquesta causa que va ser objecte de recurs d'apel·lació per les dues parts en litigi.

En el moment de presentar l'escrit de conclusions en fase d'apel·lació, la representació processal dels Srs. Joan Escaler Calva i Joan Jiménez López es va assabentar que a partir d'aquell moment el Sr. Manuel Maria Pujadas Domingo representaria a l'altra part.

Tercer

Segons el parer de la part recurrent, la intervenció del Sr. Manuel Maria Pujadas Domingo com a advocat de la part demandant, tot i haver assessorat prèviament sobre el mateix a la part contrària és constitutiu de l'il·lícit penal de l'article 426.1 del Codi penal que disposa que "*L'advocat o el procurador que, havent assessorat o prenent la defensa o la representació d'una persona, defensi o representi de manera simultània o successiva en el mateix afer a qui tingui interessos contraris, sense el consentiment d'aquests, ha de ser castigat amb pena d'arrest i inhabilitació per a l'exercici de l'ofici o el càrrec fins a sis anys.*"

Per consegüent, la representació processal dels Srs. Joan Escaler Calva i Joan Jiménez López va presentar una querella criminal contra el Sr. Manuel Maria Pujades Domingo per haver incorregut en un delictes menor de deslleialtat professional.

Quart

El 21 de maig del 2013, la Secció d'Instrucció de la Batllia va considerar que aquest delictes havia prescrit, per tant, no era procedent valorar l'actuació denunciada, i va dictar un aute mitjançant el qual no admetia a tràmit aquesta querella i ordenava el seu arxiu.

Cinquè

La representació processal dels Srs. Joan Escaler Calva i Joan Jiménez López va presentar un recurs d'apel·lació contra aquesta resolució i, el 10 de juliol del 2013, el Tribunal de Corts va dictar un aute en què estimava parcialment aquest recurs, revocava l'aute de la Batllia en el sentit de deixar sense efecte la prescripció de l'acció penal declarada i l'arxiu de les actuacions i declarava

que la batlle instructora havia de pronunciar-se en relació amb l'admissió o no de la querella en qüestió.

Sisè

El 28 de març del 2014, la Secció d'Instrucció de la Batllia va dictar un segon aute en què es concloïa que els dos assessoraments efectuats pel lletrat Manuel Maria Pujadas Domingo ho van ser en "*dos àmbits diferents*" i que no es trobava reunit en aquest cas el darrer requisit del tipus (dol), ja que el lletrat havia consultat amb el degà dels advocats. Per consegüent, va acordar l'arxiu de les actuacions.

Setè

La representació processal dels Srs. Joan Escaler Calva i Joan Jiménez López va presentar novament un recurs d'apel·lació contra aquesta resolució i, el 12 de maig del 2014, el Tribunal de Corts va dictar un aute en què desestimava aquest recurs i confirmava l'aute de la primera instància.

Vuitè

La representació processal dels Srs. Joan Escaler Calva i Joan Jiménez López va formular, aleshores, un incident de nul·litat d'actuacions per tal com va considerar que el Tribunal de Corts havia resolt el recurs de manera incongruent, amb greus errors d'interpretació en la valoració dels elements que consten en les actuacions, i interpretant i motivant erròniament, amb una motivació irracional i no raonable jurídicament, constitutiva de la vulneració de l'article 10 de la Constitució.

Novè

El 17 de juny del 2014, el Tribunal de Corts va dictar un aute mitjançant el qual desestima aquest incident de nul·litat d'actuacions.

Desè

El 24 de juliol del 2014, la representació processal dels Srs. Joan Escaler Calva i Joan Jiménez López va interposar un recurs d'empara contra l'aute del 28 de març del 2014, dictat per la Batllia, i contra els autes del 12 de maig del 2014 i del 17 de juny del mateix any, dictats pel Tribunal de Corts per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció, reconegut a l'article 10 de la Constitució.

En primer lloc, aquesta part al·lega que s'ha vulnerat el seu dret a un procés degut, per tal com el Tribunal de Corts no li va donar audiència després de la presentació de l'incident de nul·litat d'actuacions, d'acord amb les disposicions de l'article 18 bis apartat 3 de la Llei transitòria de procediments judicials. En aquest sentit cita la jurisprudència constitucional (causes 2000-2-RE i 2000-4-RE), segons la qual les exigències processals d'aquest procediment han de ser interpretades de la manera més literal i garantista possible i per aquest motiu cal emplaçar totes les parts, inclosa la part que va formular l'incident de nul·litat d'actuacions. Per consegüent, demana la nul·litat de les actuacions que s'han de retrotreure al moment de la presentació d'aquest incident, per tal com se

subsani aquesta mancança.

En segon lloc, pel que fa al fons de la causa, manifesta que els raonaments emprats per la jurisdicció ordinària són erronis, mancats de tota lògica, jurídicament irraonables i irracionals, per aquest motiu, no es pot considerar que doni, com preveu la Constitució, una resposta motivada en Dret.

Concretament, exposa que per constituir el delictes de deslleialtat professional calen una sèrie de requisits: en un "*mateix afer*", un advocat que ha "*assessorat o pres la defensa d'una persona*", "*defensi o representi a qui tingui interessos contraris*" "*de manera simultània o successiva*" "*sense consentiment previ del primer.*"

Pel que fa al primer punt, la jurisdicció ordinària considera que un assessorament extrajudicial sobre una matèria no és el "*mateix afer*" quan aquesta matèria esdevé l'objecte litigiós d'un procés judicial. Aquesta part al·lega que aquest raonament és irraonable, és exactament la matèria consultada aquella que està actualment fent l'objecte d'un litigi. La jurisdicció ordinària entén aquesta accepció des d'una òptica processal, en lloc de fer-ho des d'una òptica material, cosa que desemboca en avalar una conducta reprovable, contravenint frontalment el text legal en base a una interpretació manifestament errònia i jurídicament irraonable. La qüestió és que el Sr. Manuel Maria Pujadas Domingo va conèixer i continua coneixent les interioritats i les confidències, els punts febles eventuais i els punts forts dels recurrents que el van consultar en aquesta matèria i ara els combat com a part adversa en el mateix assumpte. Aquest fet situa aquesta part en una situació d'inferioritat, ja que la seva defensa no es troba en una situació d'igualtat d'armes; la part adversa està en superioritat. Efectivament, l'article 426.1 del Codi penal no solament representa una salvaguarda de la deontologia i del secret professional, sinó que s'incardina perfectament en els drets constitucionals a un procés degut i a la defensa.

Pel que fa al requisit de l'assessorament, reitera que l'assessorament extrajudicial és suficient i no cal que es tracti de la defensa o de la representació en un judici. Sobre aquest punt, el Codi penal és clar.

Pel que fa al requisit dels interessos contraris succeeix el mateix, el Codi penal no parla de l'existència d'un judici, ni de les parts contràries en ell, aquests interessos contraris es poden trobar en qualsevol moment, en qualsevol negociació o assessorament previ.

D'altra banda, manifesta que també es detecten errors manifestos en l'apreciació i la interpretació dels elements obrant en autes i en les diligències practicades, en particular, de les conclusions que s'extrauen tant de les declaracions del Sr. Josep Jiménez López, com de les declaracions del Sr. Manuel Maria Pujadas Domingo.

Pel que fa al dol, aquesta part addueix que la seva existència o inexistència no pot ser valorada en la fase d'instrucció, aquest punt ha de fer l'objecte d'un judici i s'ha de decidir mitjançant una sentència. El Tribunal de Corts no ha respost en relació amb aquest punt i per aquest motiu ha incorregut en una incongruència omissiva. Així mateix, la conclusió de la Batllia d'acord amb la qual una trucada telefònica al degà del Col·legi d'Advocats per part de l'advocat en litigi sobre la qüestió de la possibilitat de portar la defensa del Sr. Josep Jiménez López era la prova de la inexistència de dol, és del tot errònia. Precisament, aquesta part considera que aquest fet demostraria exactament el contrari, el querellat mateix no estava segur que els seus actes fossin correctes, cosa que demostraria la intencionalitat.

Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que admeti aquest recurs, que atorgui l'empara

sol·licitada, que anul·li les resolucions recorregudes i que ordeni reobrir la instrucció i "a la secció d'instrucció de la Batllia que procedeixi a la completa instrucció de la mateixa per la via de dret escaients i, dictar aute de processament en existir indicis suficients de la comissió del delicte contra el Sr. Pujadas, i en el seu dia, elevar les presents actuacions al Tribunal competent als efectes de seu coneixement i fallo."

Onzè

El 19 de setembre del 2014, el Ministeri Fiscal va presentar un informe en què considera que en aquesta causa no s'han acomplert els requisits formals establerts a l'article 94 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional per presentar el recurs d'empara. Efectivament, és necessari haver esgotat la via ordinària abans d'interposar el recurs d'empara i la part recurrent mateixa reconeix haver formulat un nou incident de nul·litat d'actuacions contra l'aute del Tribunal de Corts del 20 de juny del 2014 que confirmava l'aute del 17 de juny del mateix any i rebutjava la petició de la part demandant d'emplaçar-la per presentar al·legacions al seu propi incident de nul·litat d'actuacions. Aquest segon incident va ser resolt el 31 de juliol del 2014 mitjançant un aute del Tribunal de Corts que s'adjunta.

Aquest darrer aute ha estat igualment incorporat a les actuacions mitjançant un escrit de la part recurrent, registrat al Tribunal Constitucional el 30 de setembre del 2014.

Subsidiàriament, cas que el Tribunal Constitucional considerés que la via ordinària prèvia s'havia esgotat, el Ministeri Fiscal considera que la inadmissió a tràmit d'aquest recurs és igualment procedent, ja que de manera substancial addueix que pel que fa a l'article 18 bis de la Llei transitòria de procediments judicials seria una interpretació literal aquella que provocaria una incongruència processal que afectaria a la defensa de la resta de parts al procediment, en canvi la interpretació efectuada per la jurisdicció ordinària no afecta la defensa de cap part.

Més subsidiàriament encara, pel que fa a les al·legacions relatives al fons, el Ministeri Fiscal considera que la part recurrent s'equivoca en la concepció del recurs d'empara en entendre'l com un procés d'apel·lació o de cassació destinat a modificar la doctrina i les valoracions efectuades pels tribunals ordinaris. Cap de les resolucions objecte de recurs conté les vulneracions al·legades, ja que la seva fonamentació és suficient, no és arbitrària, ni il·lògica i molt menys irracional.

Fonaments jurídics

Primer

Els fets que originen la presentació d'aquest recurs d'empara parteixen del judici que pugui merèixer la conducta d'un lletrat en relació amb els seus clients, cosa que, en realitat, té el seu propi centre de gravetat en l'àmbit de la deontologia, el coneixement principal de la qual està residenciat en el Col·legi d'Advocats corresponent. Aquesta matèria és, en principi, del tot aliena a la competència del Tribunal Constitucional.

No obstant això, arran de la querella presentada contra el lletrat en qüestió, la perspectiva originàriament deontològica i col·legial s'ha sobrepassat, per tal com els querellants van considerar

que la seva conducta era constitutiva d'un delict. En virtut d'aquesta querella els fets passen a enjudiciar-se en la jurisdicció penal ordinària. Aquesta s'ha pronunciat en diverses ocasions, rebutjant per raons diverses l'existència de delict en la conducta del lletrat. Així, l'aute de la Secció d'Instrucció de la Batllia del 21 de maig del 2013, que inadmet a tràmit la querella i ordena l'arxiu de les actuacions. Aquest aute va ser revocat, en apel·lació, pel Tribunal de Corts, l'assumpte va tornar a ser examinat per la Batllia i, novament, mitjançant els arguments que va estimar pertinents, la Batllia va ordenar per segona vegada l'arxiu de les actuacions mitjançant l'aute del 28 de març del 2014. Aquest aute va ser novament recorregut i, el 12 de maig del 2014, el Tribunal de Corts el va confirmar. Així mateix, el 17 de juny del 2014, el Tribunal de Corts va desestimar l'incident de nul·litat d'actuacions presentat.

D'això que acabem d'exposar es dedueix que la jurisdicció penal ordinària competent s'ha pronunciat ja diverses vegades sobre aquest assumpte, dues a través de la Batllia i tres a través del Tribunal de Corts amb el resultat final que ha considerat que el querellat no havia comés el delict que se li imputava.

Segon

Aquest recurs d'empara pretén que el Tribunal Constitucional anul·li l'aute del 17 de juny del 2014, dictat pel Tribunal de Corts i ordeni reobrir de nou el procés iniciat amb la querella esmentada, que la Batllia ha arxivat dues vegades.

Abans de res convé destacar que aquest Tribunal manca de competència per enjudiciar la conducta reprotxada al lletrat. No pot jutjar si va ser contrària a la deontologia professional. Tampoc si va ser constitutiva de delict.

El Tribunal Constitucional pot i ha de jutjar si s'ha infringit l'article 10 de la Constitució pel Tribunal de Corts. O sigui si s'ha vulnerat el dret dels recurrents a un procés degut; si la resolució impugnada manca en absolut de fonamentació en Dret; si el Tribunal de Corts no va ser imparcial o no era el tribunal predeterminat per la llei. Igualment, si no es va garantir el dret a la defensa o es va produir indefensió al demandant en empara. I així successivament, un per un, tots els drets garantits per la Constitució, en particular en el seu article 10.

Tercer

Per tot això els recurrents haurien d'haver centrat la seva impugnació en mostrar que existeixen aquestes vulneracions constitucionals, prescindint d'altres consideracions, que enterboleixen més que no pas aclareixen, la seva posició en l'empara constitucional. Com s'ha reiterat sense pausa *"aquest Tribunal no pot actuar com una tercera instància, o com un tribunal de cassació, per revisar si la interpretació i l'aplicació en aquest cas van ser correctes. No és aquesta la funció del Tribunal Constitucional. No ho és per la configuració de l'empara en la Constitució i en la seva Llei qualificada"* (sentència del 7 de maig del 2012, recaiguda en la causa 2011-41-RE, FJ 3r).

O com precisa la sentència del 7 de setembre del 2012 (recaiguda en la causa 2012-10-RE, FJ 2n) *"el recurs d'empara constitucional no constitueix una tercera instància judicial. Quan s'al·lega la vulneració del dret constitucional a obtenir una resolució fonamentada en Dret -a diferència d'allò que succeeix en els supòsits en els quals s'al·lega la vulneració d'altres drets constitucionals-, aquest Tribunal no pot enjudiciar la correcció jurídica de la selecció, la interpretació i l'aplicació del dret"*

efectuades pels òrgans judicials llevat que no hagin donat resposta a les pretensions formulades, o que la resposta no estigui motivada o hagin incorregut en algun error material patent o, finalment, que la resolució sigui lògicament o jurídicament irraonable, en el sentit, això darrer, de basar-se en una selecció, una interpretació o una aplicació que s'aparti de manera manifesta de les pautes emprades de forma general i reiterada pels juristes."

Quart

En l'escrit d'empara s'al·leguen certament, com s'ha anticipat, moltes vulneracions, però no es demostra "*prima facie*" de manera clara que tinguin una rellevància constitucional, ni que s'incloguin per la seva gravetat dins els paràmetres del "*cànon de constitucionalitat*" que aquest Tribunal ha anat fixant. I això, és essencial.

Així, s'al·lega una manca d'audiència, però no es demostra que s'hagi produït cap indefensió. Es parla d'incongruència, però no es justifica que s'acompleixin els requisits que exigeix el Tribunal per apreciar-la en empara, com si aquest fos una instància d'apel·lació ordinària. No es té en compte allò que es va dir en una altra sentència de la mateixa data que l'anterior -7 de setembre del 2013, recaiguda en la causa 2012-31-RE- en què s'insisteix: "*com s'ha assenyalat tantes vegades, el recurs d'empara no és una via d'apel·lació ordinària, ni el Tribunal Constitucional una tercera instància ni un tribunal de cassació. I, per tant, quan s'al·lega un vici d'incongruència aquest Tribunal ha de ponderar, abans de res, si aquest vici té o no rellevància constitucional. Certes possibles incongruències omissives poden tenir transcendència constitucional, però d'altres no.*"

El mateix es produeix quan s'al·lega una manca de fonamentació en Dret. Per tal que aquest possible vici prosperi en la jurisdicció constitucional ha de revestir unes característiques de gravetat i d'obvietat que no es donen en aquest cas, ja que hauria de demostrar-se que la decisió manca en absolut de tota fonamentació, o que els fonaments donats han estat clarament absurds o arbitraris i, no només, més o menys discutibles.

Menys encara es pot entrar a examinar fins a quin punt certs fets van quedar provats –com la trucada al degà del Col·legi d'Advocats i el seu contingut- o sobre una possible "*desigualtat d'armes*", no en el procés penal que s'examina, sinó en un altre de civil, aliè a aquesta impugnació concreta en empara.

De tot això es desprèn que no es pot admetre a tràmit aquest recurs d'empara.

Per tot allò que s'ha exposat,

El Tribunal Constitucional del Principat d'Andorra,

DECIDEIX:

Primer

No admetre a tràmit el recurs d'empara 2014-27-RE interposat per la representació processal dels Srs. Joan Escaler Calva i Joan Jiménez López contra l'aute del 28 de març del 2014, dictat per la Batllia, i contra els autes del 12 de maig del 2014 i del 17 de juny del mateix any, dictats pel Tribunal de Corts.

Segon

Notificar aquest aute a la representació processal dels recurrents, al president de la Batllia, al president del Tribunal de Corts i al Ministeri Fiscal.

Tercer

Publicar aquest aute, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

Acordat a Andorra la Vella, el 17 d'octubre del 2014.

Laurence Burgorgue-Larsen Isidre Molas Batllori
Presidenta

Vicepresident

Pierre Subra de Bieusses Juan A. Ortega Díaz-Ambrona
Magistrat

Magistrat